

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนายุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มจำนวนประชาชนที่มารับบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ สร้างและทดลองใช้ยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มจำนวนประชาชนที่มารับบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ และเปรียบเทียบการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องของประชาชนที่มารับบริการก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้ยุทธศาสตร์ตั้งแต่เดือนมีนาคมถึงเดือนกันยายน 2547 เพื่อศึกษายุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้นมานั้นใช้ได้ผลหรือไม่อย่างไร โดยมีขั้นตอนการนำเสนอ ดังนี้

1. โครงสร้างทางความคิดเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาเกี่ยวกับระบบทำงานสร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี
2. ภาพรวมของการวิจัยและพัฒนา (R&D)
3. ขั้นตอนการทดสอบตัวแปรก่อนทดลอง
4. ขั้นตอนการทดสอบตัวแปรพัฒนาการหลังการทดลอง
5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
6. แบบแผนการวิจัย
7. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
8. การเก็บรวบรวมข้อมูล
9. การวิเคราะห์ข้อมูล

โครงสร้างทางความคิดเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาเกี่ยวกับระบบทำงานสร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มจำนวนประชาชนที่มารับบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี ครั้งนี้ มีความคาดหวังว่าเมื่อศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ได้พัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์แล้วทำให้ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและเกิดความเชื่อถือในบริการที่ได้รับจึงกลับมาใช้บริการที่ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ต่อไป ทำให้ลดการแออัดของการบริการที่โรงพยาบาลนาทาย จึงได้นำโครงสร้างทางความคิดมาใช้น

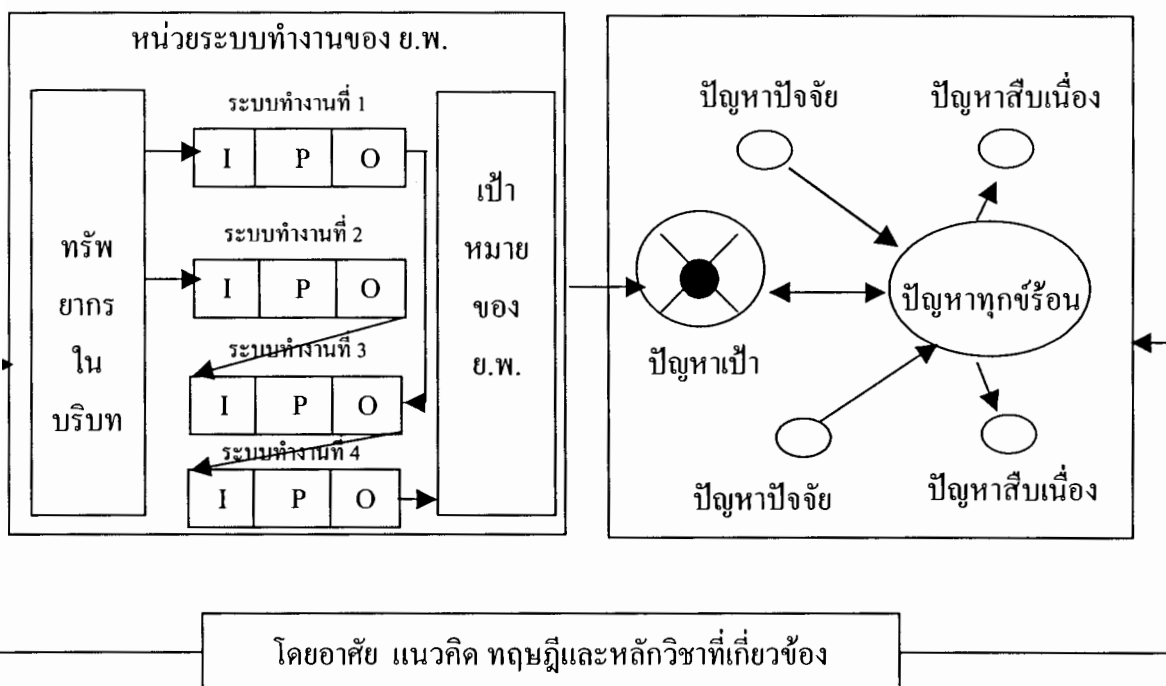
การวิเคราะห์ปัญหาและสร้างยุทธศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ จะประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. การระบุและวิเคราะห์ปัญหาทุกขั้วร้อน
2. การกำหนดและวิเคราะห์ปัญหาเป้า
3. การกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์การพัฒนา
4. การสร้างหน่วยระบบทำงาน
5. การจัดทรัพยากร

ภาพที่ 3.1 แสดงโครงสร้างทางความคิดเรื่องยุทธศาสตร์การพัฒนาเกี่ยวกับระบบทำงานสร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี

ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ปัญหาทุกขั้วร้อนของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

(ดัดแปลงจาก เหลียว บุรีภักดี, 2543)

จากภาพจะพบกล่องสี่เหลี่ยม 2 กล่อง ซึ่งเป็นโครงสร้างทางความคิดของยุทธศาสตร์การพัฒนา และมีการทำงานที่เชื่อมโยงกับขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา ดังนี้

กล่องปัญหาทุกข์ร้อนของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี เป็นเรื่องการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ซึ่งประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ปัญหาเชิงพัฒนา

1.1 ปัญหาทุกข์ร้อน

ประชาชนในพื้นที่หมู่ที่ 2, 3, 4, 5 และ 10 ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี มาใช้บริการขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับงานด้านการรักษาพยาบาล ด้านงานการรักษาพยาบาล ด้านงานตรวจสุขภาพคัดกรอง ด้านงานอนามัยแม่และเด็ก ฯลฯ ที่ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้มีจำนวนน้อย เนื่องจากไปรับบริการที่โรงพยาบาลท่ายาง อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี ด้วยความเชื่อมั่นและศรัทธาในแพทย์และพยาบาลของโรงพยาบาลท่ายางที่ให้บริการและหวังจะได้บริการที่ดีและได้มาตรฐาน ทำให้สูญเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการไปรับบริการที่โรงพยาบาลท่ายาง

1.2 ปัญหาปัจจัย

1.2.1 ประชาชนไม่รู้ถึงข้อมูลข่าวสารรูปแบบบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี ที่ให้บริการด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานมาตรฐานเดียวกับโรงพยาบาลท่ายาง อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี

1.2.2 ประชาชนเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ของศูนย์สุขภาพชุมชนไม่สามารถให้บริการที่ได้มาตรฐานที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในเขตบริการได้

1.2.3 ประชาชนเชื่อว่าศูนย์สุขภาพชุมชนไม่มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

1.2.4 ประชาชนไม่เชื่อมั่นในคุณภาพของยาและเวชภัณฑ์

1.3 ปัญหาสืบเนื่อง

1.3.1 ประชาชนต้องสูญเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการรับบริการขั้นพื้นฐาน

1.3.2 คุณภาพการบริการของโรงพยาบาลท่ายางอาจลดลงเพราะมีประชาชนที่มาใช้บริการเป็นจำนวนมากเกินไป

1.3.3 ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงบริการให้เป็นมาตรฐานเดียวกันได้

1.3.4 ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการให้บริการทางด้านสุขภาพสูงขึ้น

1.3.5 สถานบริการแต่ละสถานบริการไม่สามารถใช้ศักยภาพของหน่วยงานตามที่

ควรจะเป็น

2. การระบุปัญหาเป้า

การระบุปัญหาเป้า คือ การเลือกปัญหานั้นมา จากผลการวิเคราะห์ในขั้นที่ 2 ปัญหาเป้านี้ ผู้วิจัยเลือกตามที่เห็นว่าอยู่ในวิสัยที่จะแก้ไขและถ้าสามารถแก้ไขได้แล้วจะนำมาซึ่งความคลี่คลายปัญหา มาสู่ท้องถิ่นและเป็นประโยชน์ต่อศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี ทำให้ปัญหาทุกข์ร้อนน้อยลง แม้จะไม่หมดไปเลยก็ตาม ซึ่งปัญหาเป้านี้ผู้วิจัยขอเลือกปัญหา ประชาชน

ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารรูปแบบบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ทำให้ประชาชนไม่มารับบริการที่ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

3. การกำหนดเป้าหมายของยุทธศาสตร์ศาสตร์การพัฒนา

3.1 ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารรูปแบบบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

3.2 จำนวนผู้รับบริการเพิ่มขึ้น

4. การสร้างหน่วยระบบทำงานยุทธศาสตร์การพัฒนา

จากการค้นคว้าทำให้ผู้วิจัยได้ยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มประชาชนที่มารับบริการสำหรับนำมาใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยระบบทำงานของยุทธศาสตร์ 4 หน่วยระบบทำงาน ดังนี้

หน่วยระบบทำงานที่ 1 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารรูปแบบบริการศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี มี 2 อนุระบบ คือ การประชาสัมพันธ์ภายในและการประชาสัมพันธ์ภายนอก

หน่วยระบบทำงานที่ 2 การจัดการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจแกนนำ

หน่วยระบบทำงานที่ 3 การประเมินผล

หน่วยระบบทำงานที่ 4 การพัฒนาการประชาสัมพันธ์

5. การจัดทรัพยากรในบริบท

สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในบริบทจัดสรรเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าในหน่วยระบบนั้นๆ ทรัพยากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้วิจัย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มสตรี อาสาสมัครสาธารณสุขศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์ แบบสอบถาม ป้ายประชาสัมพันธ์ แนวคิด ทฤษฎี และหลักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ภาพรวมของการวิจัยและพัฒนา (R&D)

ขยายความขั้นตอนการวิจัยและพัฒนารูปแบบการบริการของหน่วยบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิที่ผู้รับบริการได้รับข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้น ดังภาพที่ 3.2

RA = Research Activity;

RO = Research Outcome

DA = Development Activity;

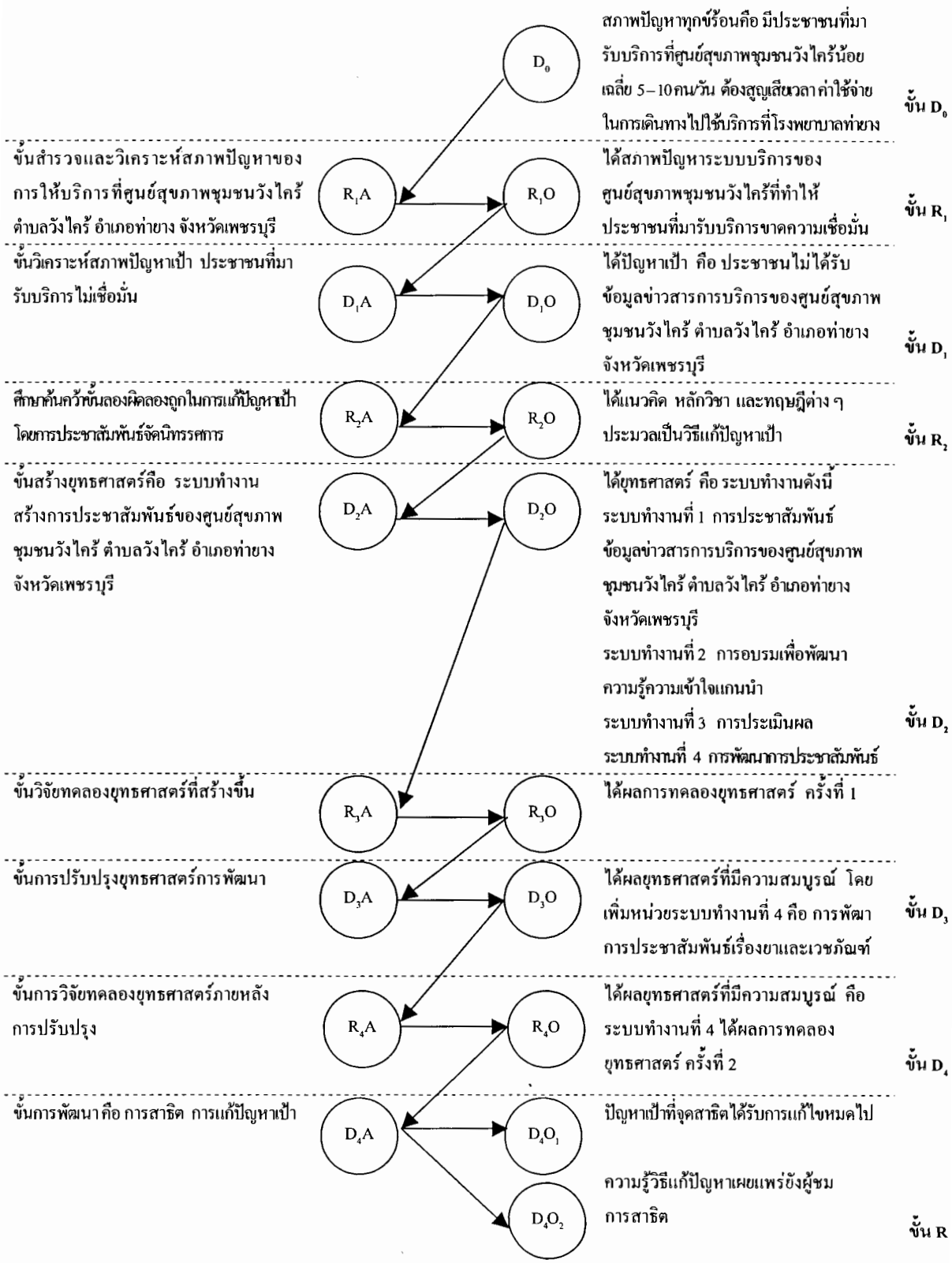
DO = Development Outcome

ตัวเลข = ลำดับที่

ลูกศร = นำไปสู่

ภาพที่ 3.2 แสดงลำดับขั้นตอนของกระบวนการวิจัยและพัฒนา

(RA = Research Activity; RO = Research Outcome; DA = Development Activity; DO = Development Outcome; ตัวเลข = ลำดับที่; ลูกศร = นำไปสู่)

ขั้น D₀ หมายถึง สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนา

สภาพปัญหาทุกขั้วของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ที่มีประชาชนที่มารับบริการน้อยเฉลี่ย 5 - 10 คนต่อวัน ประชาชนส่วนหนึ่งไปใช้บริการที่โรงพยาบาลท่ามายซึ่งต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายและเวลาในการเดินทางไปใช้บริการที่สถานพยาบาลไกลบ้าน และทำให้โรงพยาบาลมีประชาชนที่มารับบริการแออัดเป็นจำนวนมาก คุณภาพบริการอาจลดลงได้

ขั้น R₁ ประกอบด้วย

ขั้น R₁A หมายถึง ขั้นสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหา

คือ ขั้นสำรวจและวิเคราะห์สภาพปัญหาของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ สภาพของปัญหาในระบบงานของสาธารณสุขดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 ได้มีมานานแล้ว ปัญหาในวงการทางด้านสาธารณสุขมีสภาพปัญหาทั้งเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอและงบประมาณภาครัฐมีจำกัด การประเมินความพึงพอใจของประชาชนที่มารับบริการจะมีการประเมินกันอยู่เสมอ เพื่อนำมาปรับปรุงศูนย์สุขภาพชุมชนซึ่งการประเมินความพึงพอใจของจังหวัดเพชรบุรี ศูนย์สุขภาพชุมชนทุกแห่งจะต้องสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่มารับบริการทุกปี ตั้งแต่เริ่มใช้โครงการสุขภาพดีถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรค ตั้งแต่เริ่มโครงการ ปี 2544 จนถึงปัจจุบันและจากการสอบถามประชาชน หมู่ที่ 3 บ้านวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภوتاมาย จังหวัดเพชรบุรี ประชาชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารของศูนย์สุขภาพชุมชน ผู้วิจัยและผู้ร่วมงานของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ จึงได้มีการประชุมวางแผนในการของงบประมาณเพื่อต่อเติมอาคารชั้นล่างในปี 2546 พร้อมกับมีการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนที่มารับบริการในเดือนมีนาคม 2546 และจากการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนโดยใช้แบบสอบถามการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของประชาชนโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคของศูนย์สุขภาพชุมชน กระทรวงสาธารณสุข เมื่อวันที่ 1 - 7 มีนาคม 2546 โดยใช้กลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงประชาชนที่มารับบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ จำนวน 50 คน

ขั้น R₁O หมายถึง สภาพปัญหากระบวนการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

คือ พบคำตอบสภาพปัญหากระบวนการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้จาก R₁A ดังนี้

1. ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสาร ร้อยละ 25
2. ประชาชนเชื่อว่าศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ไม่สามารถให้บริการที่ได้มาตรฐานเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในเขตบริการได้ ร้อยละ 50
3. ประชาชนเชื่อว่าศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ไม่มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ร้อยละ 42
4. ประชาชนในเขตบริการไม่ศรัทธา และเชื่อมั่นในการบริการที่ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ร้อยละ 37

เพื่อให้ทราบสภาพปัญหาทุกข้อร้องเรียนของประชาชน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินโครงการวิจัย และพัฒนารูปแบบการบริการศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วมีดังนี้

1. ของบประมาณจำนวน 100,000 บาท จากเจ้าอาวาสวัดวังไคร้
2. ของบประมาณจำนวน 220,000 บาท จากเงินบำรุงศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 320,000 บาท เพื่อใช้ในการต่อเติมอาคารชั้นล่างและครุภัณฑ์สำนักงาน

แต่ยังมิได้มีการจัดรูปแบบการบริหารงานและรูปแบบการบริการศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

ขั้น D_1 ขั้นวิเคราะห์สภาพปัญหาเป้า ประกอบด้วย

D_1A กิจกรรมพัฒนาขั้นที่ 1 อาศัยจากข้อมูลของ R_1O หาสภาพปัญหาเป้า คือ

1. ปัญหาปัจจัย

1.1 ประชาชนไม่รู้ถึงข้อมูลข่าวสารรูปแบบบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ตำบลวังไคร้ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ที่ให้บริการด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานมาตรฐานเดียวกับโรงพยาบาลท่ายาง อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี

1.2 ประชาชนเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ของศูนย์สุขภาพชุมชนไม่สามารถให้บริการที่ได้มาตรฐานที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนในเขตบริการได้

1.3 ประชาชนเชื่อว่าศูนย์สุขภาพชุมชนไม่มีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

1.4 ประชาชนไม่เชื่อมั่นในคุณภาพของยาและเวชภัณฑ์

2. ปัญหาสืบเนื่อง

2.1 ประชาชนต้องสูญเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการรับบริการขั้นพื้นฐาน

2.2 คุณภาพการบริการของโรงพยาบาลท่ายางอาจลดลงเพราะมีประชาชนที่มารับบริการเป็นจำนวนมากเกินไป

2.3 ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงบริการให้เป็นมาตรฐานเดียวกันได้

2.4 ต้นทุนค่าใช้จ่ายในการให้บริการทางด้านสุขภาพสูงขึ้น

2.5 สถานบริการแต่ละสถานบริการไม่สามารถใช้ศักยภาพของหน่วยงานตามที่

ควรจะเป็น

D_1O หมายถึง ได้ปัญหาเป้า

คือ ประชาชนไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารบริการเดิมของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

ขั้น R_2 หมายถึง การศึกษาค้นคว้า ขั้นลงมือทดลองถูก ประกอบด้วย

R_2A การวิจัยขั้นที่ 2 ขั้นสำรวจวิธีการแก้ปัญหาเป้า ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและทดลองแก้ปัญหาแบบลงมือทดลองถูกดังนี้

1. คัดปายการประชาสัมพันธ์ขั้นตอนการทำบัตรโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค แต่ก็มีประชาชนในเขตบริการถามถึงขั้นตอนการทำบัตรอยู่เสมอ

2. จัดนิทรรศการเรื่องสิทธิประโยชน์ 30 บาทรักษาทุกโรค ประชาชนที่มาขอรับบริการไม่ค่อยสนใจ แต่จะสอบถามเจ้าหน้าที่ที่รับบริการเรื่องสิทธิประโยชน์ 30 บาทรักษาทุกโรคอยู่เสมอ

3. จัดทำคู่มือแจ้งไว้หน้าศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ เพื่อให้ประชาชนใส่ใบแสดงความคิดเห็นของการให้บริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ แต่ไม่มีผู้ใส่ใบแสดงความคิดเห็น

4. จัดประชุมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานให้ทราบถึงกิจกรรมการบริการและการประชาสัมพันธ์ แต่ประชาชนยังไม่เข้าใจถึงการบริการ ยังมีการสอบถามเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานอยู่เสมอ

หลังการทดลองหน่วยระบบทำงานดังกล่าวข้างต้น เดือนมีนาคม 2547 ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงาน รบ. 1 ก 01 ของเดือนมีนาคม 2547 ยังพบว่า จำนวนประชาชนที่มาใช้บริการยังไม่เพิ่มขึ้น และวันที่ 1 – 7 มีนาคม 2547 ทำการสอบถามประชาชนตามแบบสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ จำนวน 351 คน โดยผู้วิจัยได้จัดเตรียมอาสาสมัครสาธารณสุขให้ทำการสอบถามกลุ่มเป้าหมายทั้งก่อนและหลังการทดลอง ซึ่งอาสาสมัครได้รับค่าตอบแทนชุดละ 5 บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,510 บาท ดังมีรายชื่ออาสาสมัครสาธารณสุขดังนี้

หมู่ 2 บ้านห้วยเสือ ตำบลวังไคร้

1. นางสาวบุญรวม บุญช่วย
2. นางสาวชลลดา ทองแถม

หมู่ 3 บ้านวังไคร้ ตำบลวังไคร้

1. นางณัฐชาดา กาญจนตานนท์
2. นางถาวร พรหมณีนัน

หมู่ 4 บ้านหนองกระทุ่ม ตำบลวังไคร้

1. นางมะณี พรหมณีโสภา
2. นางศิริณี ถ้วยทอง

หมู่ 5 บ้านท่าหัวลบ ตำบลวังไคร้

1. นายทองคำ ยี่ตัน
2. นางพนม คำโพธิ์

หมู่ 10 บ้านหนองแก ตำบลวังไคร้

1. นายณรงค์ฤทธิ์ เอี่ยมสำอาง
2. นายบุญเทือง บรรทัดเที่ยง

สรุปว่าประชาชนยังได้รับข้อมูลข่าวสารของการบริการต่างๆ ของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้น้อย คือ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของกลุ่มตัวอย่างด้านยาและเวชภัณฑ์ ($\bar{X} = 2.243$) ด้านหน้าที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 2.337$) ด้านบริการหลักของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ($\bar{X} = 2.350$) และด้านสิทธิประโยชน์ ($\bar{X} = 2.299$) R_2O จึงดำเนินการค้นคว้าจากหลักวิชาและทฤษฎีต่างๆ จากเอกสาร ตำรา เพื่อประมวล เป็นวิธีการแก้ปัญหาเป็นาโดย

ผลการศึกษาค้นคว้าเอกสารพบว่า การจะเพิ่มจำนวนประชาชนที่มารับบริการให้มากขึ้น ตามความพึงพอใจของประชาชน จะต้องมีการประชาสัมพันธ์ภายนอกและภายใน (จิตรกรณ สุทธิวรเศรษฐ, 2541 อ้างถึงใน ระเด่น ทักขณา, 2543 : 49) ประกอบด้วย การจัดปายประชาสัมพันธ์ จัดนิทรรศการการบริการให้มากกว่าเดิม การประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว การอบรมพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของแกนนำ

ขั้น D_2 หมายถึง ขั้นการสร้างยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

D_2A หมายถึง ขั้นพัฒนาเพื่อสร้างยุทธศาสตร์

เป็นกิจกรรมการพัฒนาเพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อสร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์ของ ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ โดยนำข้อความรู้จาก R_2O มาสร้างยุทธศาสตร์เพื่อแก้ปัญหาเป็นา

D_2O หมายถึง ขั้นได้ยุทธศาสตร์การพัฒนา

ได้ยุทธศาสตร์การพัฒนารูปแบบการประชาสัมพันธ์ของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ประกอบด้วยหน่วยระบบทำงาน 4 ระบบ คือ

ระบบทำงานที่ 1 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารรูปแบบบริการของศูนย์สุขภาพชุมชน วังไคร้

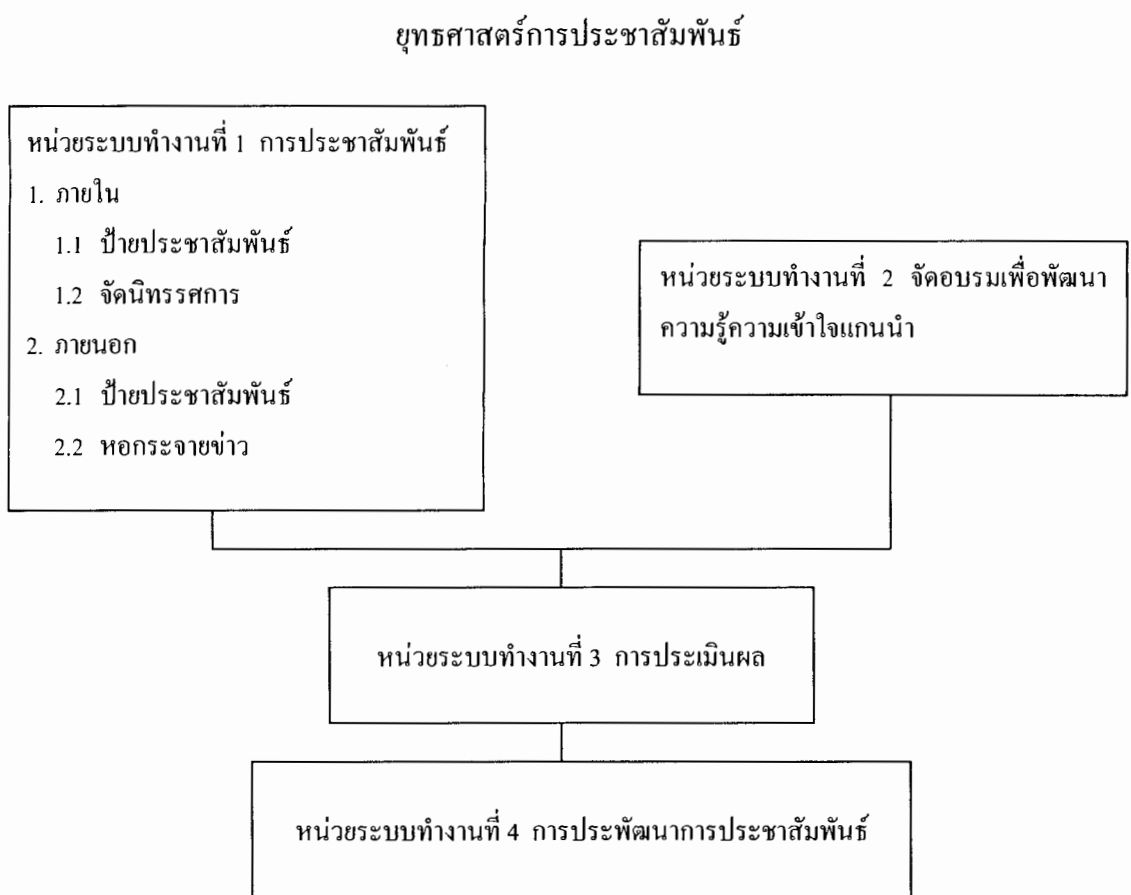
ระบบทำงานที่ 2 การอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจของแกนนำ

ระบบทำงานที่ 3 ประเมินผล

ขั้น R_3 หมายถึง ขั้นการทดลองยุทธศาสตร์ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย

R_3A กิจกรรมการวิจัย การแก้ปัญหาเป็นาเป็นการวิจัยและพัฒนาการประชาสัมพันธ์ เพื่อเพิ่มจำนวนประชาชนที่มารับบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ โดยผู้วิจัยได้สร้างแผนภูมิ ยุทธศาสตร์การพัฒนาการประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มจำนวนประชาชนที่มารับบริการของศูนย์สุขภาพ ชุมชนวังไคร้ดังนี้

ภาพที่ 3.3 แสดงแผนภูมิยุทธศาสตร์การพัฒนากการประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มประชาชนที่มารับบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทายาง จังหวัดเพชรบุรี

จากภาพที่ 3.3 เป็นการแสดงแผนภูมิยุทธศาสตร์การพัฒนากการประชาสัมพันธ์เพื่อเพิ่มประชาชนที่มารับบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยมีหน่วยระบบทำงานที่ 1 การประชาสัมพันธ์ภายใน ประกอบด้วย ป้ายประชาสัมพันธ์และการจัดนิทรรศการ และการประชาสัมพันธ์ภายนอก ประกอบด้วย ป้ายประชาสัมพันธ์ และการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าว หน่วยระบบทำงานที่ 2 จัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจแกนนำ หน่วยระบบทำงานที่ 1 และ 2 เป็นการดำเนินงานแบบคู่ขนาน หน่วยระบบทำงานที่ 3 การประเมินผล และหน่วยระบบทำงานที่ 4 การพัฒนาการประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยระบบทำงานที่ 1 การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ซึ่งหน่วยระบบทำงานที่ 1 มี 2 อนุระบบ คือ

หน่วยระบบทำงานที่ 1.1 การประชาสัมพันธ์ภายใน

I (Input)	→	P (Process)	→	O (Output)
I ₁ = ประชาชนที่มารับบริการ		P ₁ = ป้ายประชาสัมพันธ์		O ₁ = ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
I ₂ = วัสดุ, อุปกรณ์		P ₂ = การจัดนิทรรศการ		
I ₃ = งบประมาณ				
I ₄ = ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้				
I ₅ = ผู้วิจัย				
I ₆ = ป้ายประชาสัมพันธ์				

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหน่วยระบบที่ 1.1 การประชาสัมพันธ์ภายใน ดังมีรายละเอียดดังนี้

หน่วยระบบทำงานที่ 1.1 การประชาสัมพันธ์ภายใน ประกอบด้วย

1. การติดป้ายประชาสัมพันธ์หน้าอาคารศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ขนาดของป้าย 1 × 3 เมตร เป็นเวลา 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม ถึงวันที่ 28 สิงหาคม 2547 ซึ่งมีข้อความดังนี้
- “คุณภาพยาดี บริการดี วิถีไผเราะ” ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้
2. การจัดนิทรรศการภายในอาคาร ประกอบด้วย สิทธิประโยชน์โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค หน้าที่รับผิดชอบของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ กิจกรรมหลักของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ รายการยาและเวชภัณฑ์ที่ให้บริการ ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม 2547 ถึงวันที่ 28 สิงหาคม 2547

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหน่วยระบบทำงานที่ 1.2 การประชาสัมพันธ์ภายนอกแบบคู่ขนานกับ

หน่วยระบบทำงานที่ 1.1 การประชาสัมพันธ์ภายในมีรายละเอียดดังนี้

หน่วยระบบทำงานที่ 1.2 การประชาสัมพันธ์ภายนอก

I (Input)	→	P (Process)	→	O (Output)
I_1 = ประชาชนในหมู่ 2, 3, 4, 5, 10 ตำบลวังไคร้		P_1 = ประชาสัมพันธ์ทาง หอกระจายข่าวและใช้ ป้ายประชาสัมพันธ์		O_1 = ประชาชนรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร
I_2 = หอกระจายข่าวหมู่ 2, 3, 4, 5, 10 ตำบลวังไคร้				
I_3 = ป้ายประชาสัมพันธ์				
I_4 = อาสาสมัครสาธารณสุข				
I_5 = ข้อความประชาสัมพันธ์				
I_6 = ผู้วิจัย				
I_7 = งบประมาณ				

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหน่วยระบบทำงานที่ 1.2 การประชาสัมพันธ์ภายนอกแบบคู่ขนานกับหน่วยระบบทำงานที่ 1.1 การประชาสัมพันธ์ภายใน ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยระบบทำงานที่ 1.2 การประชาสัมพันธ์ภายนอก ประกอบด้วย

1. การประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวโดยอาสาสมัครสาธารณสุขประชาสัมพันธ์เรื่องสิทธิประโยชน์โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค หน้าที่รับผิดชอบและกิจกรรมหลักของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ รายการยาและเวชภัณฑ์ที่ให้บริการ โดยดำเนินการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวทั้ง 5 หมู่บ้าน ในเขตบริการ ช่วงเวลา 06.00 น. - 07.00 น. เป็นเวลา 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม 2547 ถึงวันที่ 28 สิงหาคม 2547

2. ติดป้ายประชาสัมพันธ์ทั้ง 5 หมู่บ้าน และหน้าศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ จำนวน 1 ป้าย รวม 6 ป้าย ขนาดของป้าย 1×3 เมตร เป็นเวลา 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 25 กรกฎาคม 2547 ถึงวันที่ 28 สิงหาคม 2547 ซึ่งมีข้อความดังนี้

“คุณภาพยาดี บริการดี วิถีไผ่เราะ” ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้
งบประมาณที่ใช้

1. ค่าป้ายประชาสัมพันธ์ป้ายละ 360 บาท รวมจำนวน 7 ป้าย รวมเป็นเงิน 2,520 บาท
2. ค่าวัสดุอุปกรณ์จัดนิทรรศการ จำนวน 100 บาท รวมเป็นเงิน 2,620 บาท

ผู้วิจัยได้ดำเนินการหน่วยระบบทำงานที่ 2 การอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจแกนนำแบบคู่ขนานกับหน่วยระบบทำงานที่ 1 และหน่วยระบบทำงานที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หน่วยระบบทำงานที่ 2 การอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจของแกนนำ

I (Input)	→	P (Process)	→	O (Output)
I ₁ = กลุ่มเป้าหมาย หมู่ 2, 3, 4, 5 และ 10 ตำบลวังไคร้		P ₁ = กระบวนการอบรมแกนนำเกี่ยวกับเรื่อง		O ₁ = แกนนำมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง
I ₂ = วิทยากร		1. สิทธิประโยชน์		1. สิทธิประโยชน์
I ₃ = เจ้าหน้าที่ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้		โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค		โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค
I ₄ = ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้		2. หน้าที่รับผิดชอบของ		2. บริการหลักของ
I ₅ = งบประมาณ		ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้		ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้
I ₆ = อาหาร เครื่องดื่ม		3. บริการหลักของ		3. รายการยาและเวชภัณฑ์
I ₇ = วัสดุ อุปกรณ์ เอกสารเกี่ยวกับการอบรม		ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้		O ₂ = แกนนำมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจแกนนำแบบคู่ขนานกับหน่วยระบบทำงานที่ 1 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยระบบทำงานที่ 2 การอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจของแกนนำ กิจกรรมประกอบด้วย

1. คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจงในการอบรมแกนนำ กลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน กลุ่มสตรี ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนหมู่บ้านละ 20 คน (25 กรกฎาคม 2547)

จัดทำคู่มือการอบรม ประกอบด้วย เรื่อง สิทธิประโยชน์โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค หน้าที่รับผิดชอบและกิจกรรมหลักของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ รายการยาและเวชภัณฑ์ที่ให้บริการ (26 กรกฎาคม 2547)

2. การเตรียมวิทยากร ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ กำหนดเนื้อหาในการอบรมดังนี้ (26 กรกฎาคม 2547)

3.1 นายวิรัช ม่วงช่วง เป็นวิทยากรอบรม เรื่อง หน้าที่รับผิดชอบของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี

3.2 นางจันทน์ ชาญศิริ เป็นวิทยากรอบรม เรื่อง สิทธิประโยชน์โครงการ 30 บาท รักษาทุกโรค

3.3 นางรินธิญา ประเสริฐศักดิ์ เป็นวิทยากรอบรม เรื่อง กิจกรรมหลักของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ และรายการยาและเวชภัณฑ์ที่ให้บริการ

3. เตรียมชุมชน (27 กรกฎาคม 2547)

ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับผู้ใหญ่บ้านและอาสาสมัครสาธารณสุข ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการอบรม คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายในการอบรม ดำรวจรายชื่อผู้เข้ารับการอบรมทั้ง 5 หมู่บ้าน ละ 20 คนจากกลุ่มเป้าหมาย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน กลุ่มสตรี ผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมทั้งสอบถามความสมัครใจในการอบรมครั้งนี้

4. เตรียมสถานที่อบรมที่ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอนาทาย จังหวัดเพชรบุรี (28 กรกฎาคม 2547)

ระยะเวลาในการอบรมจำนวน 1 วัน โดยผู้วิจัยจัดเตรียมเครื่องขยายเสียงในการอบรมเอง

5. ดำเนินการอบรม

ผู้วิจัยดำเนินการอบรมร่วมกับผู้ร่วมงาน คือ เจ้าหน้าที่ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตารางการอบรมมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงข้อมูลในการดำเนินการอบรม

เวลา	เนื้อหาการอบรม
8.30 - 9.00 น.	- ลงทะเบียนอบรม ลงชื่อเข้าอบรม แจกคู่มือการอบรม บันทึกแบบสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้
9.00 - 11.00 น.	- อบรมเรื่อง หน้าที่รับผิดชอบของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ โดย นายวิรัช ม่วงช่วง เป็นวิทยากร
11.00 - 12.00 น.	- อบรม เรื่อง รายการยาและเวชภัณฑ์ที่ใช้บริการ โดย นางรินธิญา ประเสริฐศักดิ์ เป็นวิทยากร
12.00 - 13.00 น.	- พักรับประทานอาหารกลางวัน
13.00 - 14.30 น.	- อบรมเรื่อง สิทธิประโยชน์โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค โดย นางจันทน์ ชาญศิริ เป็นวิทยากร
14.00 - 16.00 น.	- อบรมเรื่อง กิจกรรมหลักของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ โดย นางรินธิญา ประเสริฐศักดิ์ เป็นวิทยากร
16.00 - 16.30 น.	- ชักถามปัญหา แบ่งเสวกบ้านรับผิดชอบ และการดำเนินงานของแกนนำ พร้อมทั้งบันทึกแบบสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้หลังการอบรม

ดำเนินการอบรมแกนนำที่ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอยาง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 1 วัน

วันที่ 29 กรกฎาคม 2547 อบรมแกนนำหมู่ 2 บ้านห้วยเสือ หมู่ 3 บ้านวังไคร้ หมู่ 4 บ้านหนองกระทุ่ม ตำบลวังไคร้

วันที่ 30 กรกฎาคม 2547 อบรมแกนนำหมู่ 5 บ้านท่าหัวลบ หมู่ 10 บ้านหนองแก ตำบลวังไคร้

กิจกรรมที่ผู้วิจัยดำเนินการ คือ การจัดอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล กลุ่มสตรี ฯลฯ อบรมครั้งละ 2 และ 3 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 20 คน โดยการแจกคู่มือความรู้เกี่ยวกับงานบริการหลักของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ หน้าที่รับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค และรายการยาและเวชภัณฑ์ โดยก่อนและหลังการอบรม

ให้ผู้เข้าอบรมบันทึกตามแบบสอบถามการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ผู้วิจัย
จัดบันทึกบรรยากาศในการอบรม กำหนดบทบาทผู้เข้ารับการอบรมในการไปประชาสัมพันธ์โดยให้
ผู้เข้ารับการอบรมแบ่งละแวกบ้านรับผิดชอบเพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากการอบรม
โดยใช้งบประมาณทั้งสิ้นดังนี้

- 1. ค่าคู่มือการอบรมจำนวน 100 ชุดๆ ละ 20 บาท รวมเป็นเงิน 2,000 บาท
 - 2. ผู้เข้าอบรมคนละ 100 บาท จำนวน 100 คน รวมเป็นเงิน 10,000 บาท
 - 3. ค่าอาหารและเครื่องดื่ม เป็นเงิน 400 บาท
- รวมเป็นเงิน 12,400 บาท

หน่วยระบบทำงานที่ 3 การประเมินผล

I (Input)	→ P (Process)	→ O (Output)
I ₁ = ประชาชนในเขต รับผิดชอบจำนวน 351 คน	P ₁ = การนิเทศแกนนำ เรื่องการประชาสัมพันธ์	O ₁ = ผลการนิเทศแกนนำ O ₂ = ประชาชนได้รับข้อมูล ข่าวสารของศูนย์สุขภาพ ชุมชนวังไคร้
I ₂ = แกนนำที่ผ่าน การอบรมแล้ว	P ₂ = การประเมินการรับรู้ข้อมูล ข่าวสารของประชาชน	O ₃ = จำนวนประชาชนที่ มารับบริการของ ศูนย์สุขภาพชุมชน วังไคร้เพิ่มขึ้น
I ₃ = ผู้วิจัย	P ₃ = การประเมินจำนวน ประชาชนที่มารับบริการ ของศูนย์สุขภาพชุมชน วังไคร้	
I ₄ = เจ้าหน้าที่ผู้นิเทศก์		
I ₅ = ศูนย์สุขภาพชุมชน วังไคร้		
I ₆ = แบบนิเทศติดตาม แกนนำ		
I ₇ = แบบสอบถาม		
I ₈ = แบบบันทึกจำนวน ประชาชนที่มา รับบริการของ ศูนย์สุขภาพชุมชน วังไคร้		

หลังการดำเนินการอบรม ผู้วิจัยสร้างแบบนิเทศ นำแบบนิเทศชี้แจงกับเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอท่ายาง โดยผู้นิเทศก์ดำเนินการนิเทศกลุ่มเป้าหมายผู้ที่ได้รับการอบรมแล้ว 1 สัปดาห์ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน กลุ่มสตรี ผู้ทรงคุณวุฒิ ฯลฯ กลุ่มละ 1 คน จำนวนหมู่บ้านละ 6 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย หลังจากนั้นผู้วิจัยและผู้นิเทศก์วางแผนการนิเทศ โดยกำหนดวัน เวลา ที่จะดำเนินการนิเทศ และดำเนินการนิเทศตามวัน เวลา ที่กำหนด คือ นิเทศครั้งที่ 1 วันที่ 10 สิงหาคม 2547 นิเทศครั้งที่ 2 วันที่ 25 สิงหาคม 2547 โดยผู้เข้ารับการอบรมต้องดำเนินการประชาสัมพันธ์งานของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ตามที่ได้รับมอบหมาย โดยการแบ่งสละเวรรับผิดชอบ หลังจากนั้น 1 เดือน ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงาน รบ. 1ก01 ของเดือนกันยายน 2547 จำนวนประชาชนที่มารับบริการต้องเพิ่มขึ้นจากจำนวนเดือนละ 240 คน เป็นเดือนละ 300 คน และจากการสอบถามตามแบบสอบถามประชาชนจะต้องได้รับข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้น จึงจะถือว่าการวิจัยครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ โดยให้ตัวแทนอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้านละ 2 คน ซึ่งเป็นแกนนำดำเนินการสอบถามประชาชนในเขตบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

งบประมาณที่ใช้

1. ค่าตอบแทนแกนนำประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารคนละ 100 บาท จำนวน 100 คน รวมเป็นเงิน 10,000 บาท

2. ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่นิเทศก์แกนนำหมู่บ้านหมู่ละ 200 บาท รวม 5 หมู่บ้าน นิเทศหมู่บ้านละ 2 ครั้ง รวมเป็นเงิน 1,000 บาท

R_3O คือ ได้ผลการทดลองยุทธศาสตร์ครั้งที่ 1 จากผล R_3O ไม่ดีพอจึงต้องปรับปรุง แสดงให้เห็นจุดอ่อนเรื่องยา ประกอบไปด้วยเรื่องคำแนะนำการใช้ยา การหมกอำของยา

ขั้น D_3 หมายถึง ขั้นการปรับปรุงยุทธศาสตร์การพัฒนา ประกอบด้วย

D_3A เป็นกิจกรรมการพัฒนาขั้นที่ 3 คือการปรับปรุงยุทธศาสตร์ หน่วยระบบการทำงานที่ 1 และ 2 ได้ผล คือ D_3A คือ ยุทธศาสตร์ที่ผ่านการปรับปรุงแล้ว และการประชาสัมพันธ์ภายนอก และในหน่วยงาน จัดปายประชาสัมพันธ์ จัดนิทรรศการ และการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

D_3O คือ ได้ผลปรับปรุงยุทธศาสตร์ที่ยังไม่มีความสมบูรณ์พอ จึงต้องพัฒนาโดยเพิ่มหน่วยระบบการทำงานที่ 4 คือ การพัฒนาการประชาสัมพันธ์เรื่องยาและเวชภัณฑ์

ขั้น R_4 หมายถึง ขั้นการวิจัยทดลองยุทธศาสตร์ภายหลังการปรับปรุง ประกอบด้วย

R_4A คือ ขั้นการวิจัยทดลองยุทธศาสตร์ภายหลังการปรับปรุง ประกอบด้วย หน่วยระบบการทำงานที่ 4 การพัฒนาการประชาสัมพันธ์เรื่องยาและเวชภัณฑ์ ทำให้ได้ผลการทดลองยุทธศาสตร์การพัฒนาครั้งที่ 2 ในขั้น R_4O

หน่วยระบบทำงานที่ 4 การพัฒนาการประชาสัมพันธ์

I (Input)	→ P (Process)	→ O (Output)
I ₁ = ผู้รับบริการที่ ศูนย์สุขภาพชุมชน วังไคร้	P ₁ = การประชาสัมพันธ์เรื่องยา และเวชภัณฑ์โดยใช้ เอกสาร	O ₁ = ความคิดเห็นของประชาชน ที่มารับบริการเกี่ยวกับ ยาและเวชภัณฑ์ของ
I ₂ = ผู้วิจัย	P ₂ = การประเมินความคิดเห็น ของประชาชนที่มารับ บริการเกี่ยวกับยาและ	ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้
I ₃ = เอกสารเกี่ยวกับ ยาและเวชภัณฑ์	เวชภัณฑ์	
I ₄ = ศูนย์สุขภาพชุมชน วังไคร้		
I ₅ = งบประมาณ		
I ₆ = อาหาร เครื่องดื่ม		
I ₇ = วัสดุ อุปกรณ์		

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2548 เวลา 9.00 น. ณ ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี โดยออกหนังสือเชิญกลุ่มเป้าหมายที่เคยมารับบริการที่ศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ จำนวน 10 คน

1. การเก็บข้อมูลผู้มารับบริการตั้งแต่วันที่ 1-31 พฤษภาคม 2548 จำนวน 561 คน คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน ทำการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายของหมู่ 3 บ้านวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี จากจำนวนครั้งของผู้มารับบริการจากมากไปหาน้อย ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้คือ

ชื่อ - สกุล	ที่อยู่
1) นางสาวสุวิมล ศรีเมฆ	190 หมู่ 3 ตำบลวังไคร้
2) นายสมบุรณ์ แดงฉ่ำ	31 หมู่ 3 ตำบลวังไคร้
3) นางดวงนภา เกตุรัตน์	39 หมู่ 3 ตำบลวังไคร้
4) นายสำราญ อินทรคง	144 หมู่ 3 ตำบลวังไคร้
5) นายณรงค์ ฉิมพาลี	191 หมู่ 3 ตำบลวังไคร้
6) นางฉวีวรรณ พูลสวน	59 หมู่ 3 ตำบลวังไคร้
7) นางสาวปาริฉัตร แก่นทรัพย์	11 หมู่ 3 ตำบลวังไคร้
8) นางทิม พรหมณีนัน	141 หมู่ 3 ตำบลวังไคร้

9) นางวันทนา โชคอำนวยลาภ 164 หมู่ 3 ตำบลวังไคร้

10) นางสาวอัญชนา มีผล 49 หมู่ 3 ตำบลวังไคร้

2. ในหน่วยระบบทำงานที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำคู่มือให้ความรู้เรื่องยาและเวชภัณฑ์

การป้องกันอันตรายจากการใช้ และตั้งข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ ให้กลุ่มเป้าหมายได้ตอบคำถามและซักถามความเข้าใจเป็นรายบุคคล โดยข้อคำถามแบ่งเป็น 5 หมวด ดังนี้

- 1) หมวดคุณภาพของยา จำนวน 4 ข้อ
- 2) หมวดการได้รับยาตรงตามอาการ จำนวน 3 ข้อ
- 3) หมวดสิทธิประโยชน์การรับยา จำนวน 3 ข้อ
- 4) หมวดการหมดอายุของยา จำนวน 5 ข้อ
- 5) หมวดคำแนะนำการใช้ยา จำนวน 5 ข้อ

โดยกลุ่มเป้าหมายทำเครื่องหมายในช่องคำตอบเพียงช่องเดียวที่ต้องการตอบว่าใช่หรือไม่ใช่ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ให้ความรู้เรื่องยาและเวชภัณฑ์ คำแนะนำการใช้ยา การหมดอายุของยาแบบประมาณที่ใช้

1. ค่าตอบแทนผู้เข้ารับการประชุมคนละ 100 บาท จำนวน 10 คน รวมเป็นเงิน 1,000 บาท
2. ค่าจัดทำคู่มือเล่มละ 10 บาท จำนวน 10 เล่ม รวมเป็นเงิน 100 บาท

ขั้น D₄ ประกอบด้วย D_{4A} เป็นกิจกรรมการพัฒนาขั้นที่ 4 คือ การสาธิตการแก้ปัญหาเป้าหมายที่จุดสาธิตได้รับการแก้ไขหมดไป และ D_{4O₂} คือ ข้อความรู้ของการประชาสัมพันธ์ของศูนย์สุขภาพชุมชนได้รับการเผยแพร่ไปยังผู้สนใจ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวัดค่าตัวแปรพัฒนาการ (DV = Development Variable) เพื่อพิสูจน์สมมุติฐาน (RH = Research Hypothesis) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรพัฒนาการดังนี้

ก่อนการทดลอง คือ ตัวแปรพัฒนาการตัวที่ 1 และหลังการทดลอง คือ ตัวแปรพัฒนาการตัวที่ 3 จำนวนประชาชนที่มารับบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

ก่อนการทดลอง คือ ตัวแปรตัวที่ 2 และหลังการทดลอง คือ ตัวแปรพัฒนาการตัวที่ 4 หมายถึง ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์ของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ใน 4 ด้าน คือ

1. หน้าที่รับผิดชอบของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้
2. ยาและเวชภัณฑ์ที่ใช้บริการ
3. สิทธิประโยชน์โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค
4. บริการหลักของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

ขั้นตอนการทดสอบตัวแปรก่อนการทดลอง

การวัดค่าตัวแปรพัฒนาการหรือตัวแปรตามของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวัดตัวแปรนี้ในหน่วยระบบทำงานที่ 1.2 ดังนี้ คือ

จำนวนประชาชนที่มารับบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ตำบลวังไคร้ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงาน รบ. 1ก01

ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ก่อนการทดลองใช้แบบสอบถามของกระทรวงสาธารณสุข แบบสอบถามปรับปรุงมาจากโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า 30 บาทรักษาทุกโรค ร่วมกับแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งใช้กับประชาชน หมู่ 2, 3, 4, 5 และ 10 ตำบลวังไคร้ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 351 คน

ขั้นตอนการทดสอบตัวแปรพัฒนาการหลังการทดลอง

ขั้นตอนนี้วัดค่าตัวแปรพัฒนาการภายหลังจากทดลองยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบทำงานที่ 1 และ 2 เวลา 1 เดือน

หลังการทดลองหน่วยระบบการทำงานที่ 1 และ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจำนวนประชาชนที่มารับบริการจากรายงาน รบ. 1ก01 ของเดือนกันยายน 2547 เป็นเวลา 1 เดือน

หลังการทดลอง 1 เดือน สอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 คน หรือหลังคาเรือน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างเดิมก่อนให้ตัวแปรกระทำการ

สมมุติฐานที่ต้องพิสูจน์ ดังนี้

1. เมื่อนำยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์ของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ทำให้ประชาชนที่มารับบริการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องต่อการบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการใช้ยุทธศาสตร์

2. เมื่อนำยุทธศาสตร์การประชาสัมพันธ์ของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ ทำให้จำนวนประชาชนที่มารับบริการหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกกลุ่มประชากรในเขตบริการของหมู่ 2, 3, 4, 5 และ 10 ตำบลวังไคร้ อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งมีอยู่ 2,907 คน ผู้วิจัยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Yamane หาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

โดยนำจำนวนประชากรหลังคาเรือนละ 1 คน โดยผู้วิจัยกำหนดความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างเท่ากับร้อยละ 5 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ได้จะใช้สูตรดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร หมายถึง จำนวนหลังคาเรือนในเขตบริการทั้งหมด

N = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{2,907}{1 + 2,907} = 351 \text{ คน}$$

กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยต้องดำเนินการสอบถามมีจำนวน 351 คน เป็นตัวแทนของหลังคาเรือนนั้น ก่อนและหลังการใช้ตัวแปรกระทำการกลุ่มตัวอย่างต้องเป็นตัวแทนของหลังคาเรือนคนเดิม โดยมีสัดส่วนในการสอบถามต้องเป็นตัวแทนของหลังคาเรือนเดิม โดยมีสัดส่วนในการสอบถามดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงสัดส่วนตัวแทนของหมู่บ้านที่ต้องสอบถาม

หมู่บ้าน	จำนวน (หลังคาเรือน)	จำนวน (คน)
หมู่ 2 บ้านห้วยเสือ	162	83
หมู่ 3 บ้านวังไคร้	165	84
หมู่ 4 บ้านหนองกระทุ่ม	123	63
หมู่ 5 บ้านท่าหัวลบ	194	99
หมู่ 10 บ้านหนองแก	43	22
รวม	687	351

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบทดสอบก่อนและหลังกับกลุ่มเดียว (One-Group Pretest-Posttest Design) (ซิดชนก เชิงเชาว์, 2539 : 117)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ประเภท คือ

1. แบบสอบถามข้อมูลข่าวสารการบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้
2. ทะเบียนประชาชนที่มารับบริการ ผู้วิจัยใช้ทะเบียนประชาชนที่มารับบริการ รบ. 1ก01 ของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาและทบทวนทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการจะสร้างเครื่องมือ

2. ศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์
3. ผู้วิจัยใช้ประสบการณ์การทำงานสาธารณสุขมาประมาณ 19 ปี
4. ออกแบบสอบถามแบบปลายปิด จำนวน 30 ข้อ 4 ด้าน ประกอบด้วย
 - 4.1 กระบวนการหลักของการให้บริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้
 - 4.2 หน้าที่รับผิดชอบของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้
 - 4.3 คุณภาพยาและเวชภัณฑ์
 - 4.4 สิทธิประโยชน์โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค
5. สิทธิประโยชน์โครงการ 30 บาทรักษาทุกโรค

ขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัยออกหนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรง (Validity)
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงก์ (Item - Objective Congruence Index : IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญจะต้องประเมินด้วยคะแนน 3 ระดับ คือ

1 = สอดคล้อง 0 = ไม่แน่ใจ -1 ไม่สอดคล้อง

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ $IOC = \sum R/n$

R = ผลคูณของคะแนนกับจำนวนผู้เชี่ยวชาญในแต่ละระดับ

n = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

ค่า IOC มีระหว่าง -1 ถึง 1 ข้อคำถามที่ดีควรมีค่าใกล้เคียง 1 ส่วนข้อที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5

ควรมีการปรับปรุงแก้ไข

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามคำชี้แนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วจึงนำมาจัดทำ

แบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัย จำนวน 30 คน

6. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient- α) ได้ค่า = 0.87

7. สร้างแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

วิธีการตอบแบบสอบถาม

เก็บข้อมูลโดยวิธีการสอบถาม ผู้วิจัยชี้แจงแบบสอบถามให้กับผู้ร่วมวิจัยอ่านข้อความ เป็นรายข้อให้ผู้ตอบพิจารณาตอบข้อความแต่ละข้อและตัดสินใจตอบตามความจริงว่าตนเองมีความคิดเห็นต่อข้อความนั้นๆ ในระดับใดใน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามแบบประมาณค่ามาตราส่วน (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ท โดยกำหนดความคิดเห็น 5 ระดับ ในแต่ละคำถามมีความหมายดังนี้

มากที่สุด หมายถึง มีผู้ตอบมีความคิดเห็นมากที่สุดกับข้อความนั้นทั้งหมด

มาก หมายถึง มีผู้ตอบมีความคิดเห็นมากกับข้อความนั้นทั้งหมด

ปานกลาง หมายถึง มีผู้ตอบมีความคิดเห็นปานกลางกับข้อความนั้นทั้งหมด

น้อย หมายถึง มีผู้ตอบมีความคิดเห็นปานกลางกับข้อความนั้นทั้งหมด

น้อยที่สุด หมายถึง มีผู้ตอบมีความคิดเห็นน้อยที่สุดกับข้อความนั้นทั้งหมด

เกณฑ์ให้คะแนน

มากที่สุด ได้ 5 คะแนน

มาก ได้ 4 คะแนน

ปานกลาง ได้ 3 คะแนน

น้อย ได้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด ได้ 1 คะแนน

กำหนดเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.51 – 5.00 หมายถึง ความคิดเห็นมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.51 – 4.50 หมายถึง ความคิดเห็นมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.51 – 3.50 หมายถึง ความคิดเห็นปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.51 – 2.50 หมายถึง ความคิดเห็นน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00 – 1.50 หมายถึง ความคิดเห็นน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ด้านการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง การบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้
ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1 - 7 ธันวาคม 2546 เก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามการสร้างหลักประกัน
สุขภาพถ้วนหน้าของประชาชนโครงการ 30 บาทรักษาทุกโรคของศูนย์สุขภาพชุมชน กระทรวงสาธารณสุข
จำนวน 50 คน ก่อนการทดลอง

1 - 7 มีนาคม 2547 เก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถามข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง
การบริการของศูนย์สุขภาพชุมชนวังไคร้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 351 คน ก่อนการทดลอง

1 - 7 กันยายน 2547 เก็บรวบรวมข้อมูลหลังการทดลอง 10 กรกฎาคม 2547 และ
25 สิงหาคม 2547 เก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบสอบถาม การวางแผนการประชาสัมพันธ์ของแกนนำที่
ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ด้านจำนวนประชาชนที่มารับบริการ

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงาน รบ. 1ก 01 ของโรงพยาบาลท่ายางและศูนย์สุขภาพ
ชุมชน 3 ปีย้อนหลัง คือ ปี 2544 - 2546 ก่อนการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลของศูนย์สุขภาพ
ชุมชนวังไคร้หลังการทดลอง 30 กันยายน 2547

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยประมวลผล นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ภายหลัง
จากการทดลองมาคำนวณหาค่าสถิติดังต่อไปนี้

1. จำนวนประชาชนที่มารับบริการ เปรียบเทียบประชาชนที่มารับบริการก่อนและหลัง
การทดลอง โดยใช้การทดสอบค่าไค-สแควร์

2. คะแนนรวมการรับรู้ข้อมูลข่าวสารก่อนและหลังการทดลองของศูนย์สุขภาพชุมชน
วังไคร้ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบคะแนนค่าเฉลี่ย
การรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนที่มารับบริการโดยใช้สถิติการทดสอบ Paired-t-test